

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

Економічний факультет

Кафедра фінансів і кредиту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан економічного факультету

/Роман ГРЕШКО/

«27» серпня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни

«СИНЕРГІЯ ФІНАНСІВ, БІЗНЕСУ, ПОЛІТИКИ І КУЛЬТУРИ»

вибіркова

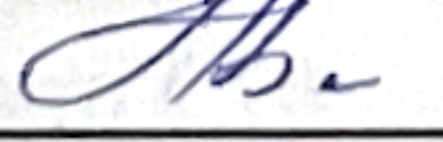
Освітньо-професійна програма: Фінанси, банківська справа та страхування
Спеціальність: 072 / D2 Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок
Галузь знань: 07 Управління та адміністрування / D Бізнес, адміністрування та право
Рівень вищої освіти: перший (бакалаврський)
Факультет: економічний
Мова навчання: українська

Чернівці 2025 рік

Робоча програма навчальної дисципліни «Синергія фінансів, бізнесу, політики і культури» складена відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань 07 «Управління та адміністрування», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 26.05.25 року, протокол № 6, та введеної в дію наказом ректора № 189 від 28.05.25 р., а також відповідно до освітньо-професійної програми «Фінанси, банківська справа та страхування» спеціальності D2 «Фінанси, банківська справа, страхування та фондовий ринок» галузі знань D «Бізнес, адміністрування та право», затвердженої рішенням Вченої ради Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича від 28.04.25 року, протокол № 5, та введеної в дію наказом ректора № 164 від 01.05.25 р.

Розробник: **Ткач Євген Вікторович**, доцент кафедри фінансів і кредиту, кандидат економічних наук, доцент

Викладач: **Ткач Євген Вікторович**, доцент кафедри фінансів і кредиту, кандидат економічних наук, доцент

Погоджено з гарантом ОП _____ **Наталія БАК**

Затверджено на засіданні кафедри фінансів і кредиту

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Завідувач кафедри _____ **Петро НІКІФОРОВ**

Схвалено методичною радою економічного факультету

Протокол № 1 від «27» серпня 2025 року

Голова методичної ради _____ **Ірина НИКИФОРАК**

Мета навчальної дисципліни: поглибити теоретичні та практичні знання з проблематики функціонування системи «фінанси - бізнес - влада - культура», а також сформувані професійні навички щодо оцінки впливу інституційного середовища на поведінку та діяльність економічних суб'єктів. Вивчення цієї вибіркової дисципліни дозволить здобувачам набути додаткових загальних і фахових компетентностей, які розширяють їхні можливості для професійної самореалізації, зокрема щодо розуміння функціонування системи «банки - бізнес - влада - громадянське суспільство», зв'язку її елементів та впливу на макроекономічне середовище і добробут людей.

Пререквізити. Навчальні дисципліни, обов'язкові для вивчення здобувачем вищої освіти до початку роботи над курсом «Синергія фінансів, бізнесу, політики і культури», - це «Економічна теорія», «Вступ у спеціальність» та «Гроші і кредит». Навчальна дисципліна освітньо-професійної програми слухається здобувачами освіти паралельно із такими дисциплінами як «Макроекономіка» та «Фінанси». Вивчення дисципліни «Синергія фінансів,

Результати навчання. Відповідно до освітньо-професійної програми підготовки бакалаврів галузі знань 07 «Управління та адміністрування» за спеціальністю 072 «Фінанси, банківська справа, та фондовий ринок» (освітня програма «Фінанси, банківська справа та страхування») вивчення дисципліни «Синергія фінансів, бізнесу, політики і культури» сприяє формуванню наступних компетентностей і програмних результатів навчання:

- інтегральна компетентність:

здатність розв'язувати складні спеціалізовані завдання та практичні проблеми в ході професійної діяльності в галузі фінансів, банківської справи, страхування та фондового ринку, або в процесі навчання, що передбачає застосування окремих методів і положень фінансової науки та характеризується невизначеністю умов і необхідністю врахування комплексу вимог здійснення професійної та навчальної діяльності.

- загальні та фахові компетентності:

- ЗК02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК08. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК10. Здатність працювати у команді.
- ЗК11. Здатність спілкуватися з представниками інших професій груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності).
- ЗК13. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ЗК14. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.
- ЗК15. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких інших проявів недоброчесності.
- СК05. Здатність застосовувати знання законодавства у сфері монетарного, фіскального регулювання та регулювання фінансового ринку.
- СК06. Здатність застосовувати сучасне інформаційне та програмне забезпечення для отримання та обробки даних у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- СК09. Здатність здійснювати ефективні комунікації.
- СК10. Здатність визначати, обґрунтовувати та брати відповідальність за професійні рішення.
- СК11. Здатність підтримувати належний рівень знань та постійно підвищувати свою професійну підготовку.
- СК12. Здатність до формування та вдосконалення сприятливого середовища для функціонування та розвитку суб'єктів малого підприємництва.

- СК13. Здатність забезпечити доступ усіх економічних суб'єктів до якісних фінансових послуг з використанням сучасних технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- програмні результати навчання:
- ПР07. Розуміти принципи, методи та інструменти державного та ринкового регулювання діяльності в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
- ПР10. Ідентифікувати джерела та розуміти методологію визначення і методи отримання економічних даних, збирати та аналізувати необхідну фінансову інформацію, розраховувати показники, що характеризують стан фінансових систем.
- ПР12. Використовувати професійну аргументацію для донесення інформації, ідей, проблем та способів їх вирішення до фахівців і нефахівців у фінансовій сфері діяльності.
- ПР14. Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик фінансових систем, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.
- ПР16. Застосовувати набуті теоретичні знання для розв'язання практичних завдань і змістовно інтерпретувати отримані результати.
- ПР17. Визначати та планувати можливості особистого професійного розвитку.
- ПР19. Виявляти навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань.
- ПР20. Виконувати функціональні обов'язки в групі, пропонувати обґрунтовані фінансові рішення.
- ПР21. Розуміти вимоги до діяльності за спеціальністю, зумовлені необхідністю забезпечення сталого розвитку України, її зміцнення як демократичної, соціальної, правової держави.
- ПР22. Знати свої права і обов'язки як члена суспільства, розуміти цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ПР23. Визначати досягнення та ідентифікувати цінності суспільства на основі розуміння місця предметної області у загальній системі знань, використовувати різні види та форми рухової активності для ведення здорового способу життя.
- ПР24. Формувати та вдосконалювати механізм фінансового забезпечення для функціонування та розвитку суб'єктів малого підприємництва.
- ПР25. Застосовувати набуті теоретичні знання та практичні навички для забезпечення інклюзивності фінансових послуг через широке застосування технологій у сфері фінансів, банківської справи та страхування.

Опис навчальної дисципліни Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
денна	II	III	2	60	24	16	-	-	20	-	
	II	IV	1	30	12	8	-	-	10	-	залік
заочна	II	III	2	60	6	-	-	-	54	-	
	II	IV	1	30	-	4	-	-	26	-	залік

Структура змісту навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	лаб.	інд	с.р.		л	п	лаб.	інд	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 1. «Підприємництво, фінансово-кредитний сектор, роль держави в економіці»											
Тема 1. Економіка для людини (нооекономіка). Поняття інституційного середовища. Суть синергії і синергетичного ефекту.	12	4	2			6	12	1				11
Тема 2. Інститут підприємництва. Соціально відповідальний та інноваційно активний мікро-, малий, середній та великий бізнес. Екосистема стартапів.	12	6	4			2	12	1				11
Тема 3. Фінанси, фінансові ресурси, фінансово-кредитний сектор та фінансова система держави.	12	6	4			2	12	2				10
Тема 4. Роль інституту держави в економіці. Економічна, соціальна, гуманітарна, інформаційна, політика у сфері національного брендингу та інші види державної політики.	12	4	4			4	12	1				11
Тема 5. Інститут громадянського суспільства та сектор некомерційних громадських організацій.	12	4	2			6	12	1				11
Разом за ЗМ1	60	24	16			20	45	6				54
Теми лекційних занять	Змістовий модуль 2. «Вплив культури та сталий розвиток економіки»											
Тема 6. Роль інституту домогосподарств (сім'ї). Цінності та добробут громадян. Інституційні, соціокультурні та психологічні детермінанти поведінки домогосподарств.	6	2	2			2	6					6
Тема 7. Інформаційна асиметрія, інформаційна політика та національний брендинг. Формування бренда держави та історичні метанаративи.	6	2	2			2	6		1			5
Тема 8. Культура як ключовий фактор економічного та соціального прогресу. Вплив освіти і науки та культурних індустрій на розвиток економіки.	8	4	2			2	8		1			7
Тема 9. Механізм взаємодії	5	2	1			2	5		1			4

фінансового сектору, бізнесу, держави (влади), громадянського суспільства і сфери культури.												
Тема 10. Сталий (соціально-економічний та гармонійний) розвиток в умовах глобалізації.	5	2	1			2	5		1			4
Разом за ЗМ 2	30	12	8			10	30		4			26
Усього годин	90	36	24			30	90	6	4			80

Тематика лекційних занять з переліком питань

п/п	Назва теми (завдання)
1	Тема: Економіка для людини (нооекономіка). Поняття інституційного середовища. Суть синергії і синергетичного ефекту. 1. Поняття «економіки для людини – нооекономіки», «постіндустріальної економіки», «економіки знань», «інтелектуальної економіки», «креативної економіки», «цифрової економіки», «екологічної економіки» та ін. 2. Інституційна теорія, інституційне середовище та інституційні зміни (трансформації). 3. Поняття формальних і неформальних та інклюзивних і екстрактивних інституцій.
2	Тема: Економіка для людини (нооекономіка). Поняття інституційного середовища. Суть синергії і синергетичного ефекту. 1. Необхідність побудови інноваційної та соціально-орієнтованої національної економіки. 2. Суть синергії і синергетичного ефекту в національній економіці.
3	Тема: Інститут підприємництва. Соціально відповідальний та інноваційно активний мікро-, малий, середній та великий бізнес. Екосистема стартапів. 1. Поняття інституту підприємництва, правовий статус та класифікація підприємницьких структур. 2. Суть інноваційно активного та соціально відповідального бізнесу.
4	Тема: Інститут підприємництва. Соціально відповідальний та інноваційно активний мікро-, малий, середній та великий бізнес. Екосистема стартапів. 1. Підприємницька культура. 3. Роль мікро-, малого, середнього та великого бізнесу в розвитку економіки держави та громадянського суспільства.
5	Тема: Інститут підприємництва. Соціально відповідальний та інноваційно активний мікро-, малий, середній та великий бізнес. Екосистема стартапів. 1. Поняття бізнес-ідеї, бізнес-стартерів та стартапів. 2. Фактори що впливають на розвиток підприємництва. Інфраструктура малого бізнесу та стартапів.
6	Тема: Фінанси, фінансові ресурси, фінансово-кредитний сектор та фінансова система держави. 1. Роль фінансів в системі суспільних відносин. Фінансові ресурси та поняття фінансової культури. 2. Фінансова система держави та її елементи. Роль бюджетної та податкової системи у національній економіці.
7	Тема: Фінанси, фінансові ресурси, фінансово-кредитний сектор та фінансова система держави. 1. Фінансово-кредитний сектор (інститут фінансових корпорацій) та його елементи. 2. Банківська система та сектор небанківських фінансово-кредитних установ. Роль центрального банку.
8	Тема: Фінанси, фінансові ресурси, фінансово-кредитний сектор та фінансова система держави. 1. Джерела фінансування малого бізнесу та стартапів.

	2. Фінансова інфраструктура та фінансові ринки (грошовий, валютний, кредитний, фондовий, інвестиційний та ін.)
9	Тема: Роль інституту держави в економіці. Економічна, соціальна, гуманітарна, інформаційна, політика у сфері національного брендингу та інші види державної політики, їх взаємозв'язок. 1. Роль держави в національній економіці крізь призму генезису економічної науки. 2. Органи державного управління та їх функції.
9	Тема: Роль інституту держави в економіці. Економічна, соціальна, гуманітарна, інформаційна, політика у сфері національного брендингу та інші види державної політики, їх взаємозв'язок. 1. Економічна політика, її види (фіскальна, монетарна й ін.) та інструменти. 1.1. Бюджетно-податкова (фіскальна) політика держави. 1.2. Монетарна політика держави.
10	Тема: Роль інституту держави в економіці. Економічна, соціальна, гуманітарна, інформаційна, політика у сфері національного брендингу та інші види державної політики, їх взаємозв'язок. 1. Взаємозв'язок економічної політики із соціальною, гуманітарною, інформаційною, політикою у сфері національного брендингу та іншими видами державної політики, необхідність їх координації. 2. Стратегування економічної політики, SWOT і STEEPLE аналіз, формування візії, стратегічних та операційних цілей, механізм реалізації стратегії та моніторинг виконання.
11	Тема: Інститут громадянського суспільства та сектор некомерційних громадських організацій. 1. Сутність інституту громадянського суспільства та необхідність його розвитку. 2. Сектор некомерційних громадських організацій та його складові.
12	Тема: Інститут громадянського суспільства та сектор некомерційних громадських організацій. 1. Збереження довкілля та популяризація здорового способу життя. 2. Сутність управлінської, правової та екологічної культури.
13	Тема: Роль інституту домогосподарств (сім'ї). Цінності та добробут громадян. Інституційні, соціокультурні та психологічні детермінанти поведінки домогосподарств. 1. Поняття добробуту людини та домогосподарства (сім'ї). Система соціального захисту. Модель Лоренца. 2. Теорія поведінкової економіки, раціональна та ірраціональна поведінка громадян. Зміна мислення і поведінки під впливом когнітивного, афективного та конативного сприйняття. 3. Поняття мотивації та фактори що її визначають. Теорії мотивації. 3. Вплив системи цінностей, моралі, світогляду, релігії, звичаїв, традицій, ментальності (способу мислення), менталітету (стереотипів мислення), історичної пам'яті та ін. 4. Необхідність створення доброзичливої психологічно-емоційної атмосфери у суспільстві, формування позитивних очікувань й оптимістичного мислення та популяризація моральних цінностей.
14	Тема: Інформаційна асиметрія, інформаційна політика та національний брендинг. Формування бренда держави та історичні метанаративи. 1. Інформаційна асиметрія як виклик для суспільства та економіки. Інформаційна політика держави. 2. Особливості позиціонування бренда держави у суспільстві та його вплив на поведінку громадян в умовах існування інформаційної асиметрії. 3. Призначення, принципи та алгоритм формування бренда держави і використання інструментів національного брендингу 4. Культурна та історична спадщина, історичні наративи (інтерпретація інформації) як фактор брендотворення на макрорівні.

15	<p>Тема: Культура як ключовий фактор економічного та соціального прогресу. Вплив освіти і науки та культурних індустрій на розвиток економіки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія економіки та її зв'язок з розвитком культури: від первісних часів до сучасності. 2. Культура як сукупність матеріальних і духовних цінностей. Види культури та види мистецтва. 3. Вплив культури, освіти і науки на розвиток економіки.
16	<p>Тема: Культура як ключовий фактор економічного та соціального прогресу. Вплив освіти і науки та культурних індустрій на розвиток економіки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Комплементарність розвитку підприємництва і культури в сучасному суспільстві. <ol style="list-style-type: none"> 1.1. Вплив культури на розвиток підприємництва і економіку загалом. 1.2. Вплив підприємництва на розвиток культури. 2. Формування системи культурно-мистецьких центрів та просторів і розвиток культурних індустрій.
17	<p>Тема: Механізм взаємодії фінансового сектору, бізнесу, держави (влади), громадянського суспільства і сфери культури.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ринкова та інституційна рівновага в національній економіці. 2. Циклічність розвитку економіки. 3. Підвищення ефективності зв'язку і взаємодії в системі «бізнес – фінансовий сектор – держава (влада) - громадянське суспільство - культура». 4. Синергія (мультиплікація, акселерація, масштабування та кумулятивний ефект) в національній економіці як результат ефективної взаємодії.
18	<p>Тема: Сталий (соціально-економічний та гармонійний) розвиток в умовах глобалізації.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність забезпечення макроекономічної стабільності та сталого розвитку економіки. Сутність концепції цілей сталого розвитку. 2. Система національних рахунків (макроекономічні та макросоціальні показники) як інструмент макроекономічного оцінювання економіки. 3. Вплив НТП та інновацій на розвиток економіки. Моделі економічного зростання (екзогенна Р. Солоу та ендогенна П. Ромера). 4. Глобалізація, інформатизація та гуманізація економічних процесів.

Тематика практичних занять з переліком питань

п/п	Назва теми (завдання)
1	<p>Тема: Економіка для людини (нооекономіка). Поняття інституційного середовища. Суть синергії і синергетичного ефекту.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття «економіки для людини – нооекономіки», «постіндустріальної економіки», «економіки знань», «інтелектуальної економіки», «креативної економіки», «цифрової економіки», «екологічної економіки» та ін. 2. Інституційна теорія, інституційне середовище та інституційні зміни (трансформації). 3. Поняття формальних і неформальних та інклюзивних і екстрактивних інституцій. 4. Необхідність побудови інноваційної та соціально-орієнтованої національної економіки. 5. Суть синергії і синергетичного ефекту в національній економіці.
2	<p>Тема: Інститут підприємництва. Соціально відповідальний та інноваційно активний мікро-, малий, середній та великий бізнес. Екосистема стартапів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття інституту підприємництва, правовий статус та класифікація підприємницьких структур. 2. Суть інноваційно активного та соціально відповідального бізнесу. Підприємницька культура. 3. Роль мікро-, малого, середнього та великого бізнесу в розвитку економіки держави та громадянського суспільства.
3	<p>Тема: Інститут підприємництва. Соціально відповідальний та інноваційно активний</p>

	<p>мікро-, малий, середній та великий бізнес. Екосистема стартапів.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття бізнес-ідеї, бізнес-стартерів та стартапів. 2. Фактори що впливають на розвиток підприємництва. Інфраструктура малого бізнесу та стартапів.
4	<p>Тема: Фінанси, фінансові ресурси, фінансово-кредитний сектор та фінансова система держави.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль фінансів в системі суспільних відносин. Фінансові ресурси та поняття фінансової культури. 2. Фінансова система держави та її елементи. Роль бюджетної та податкової системи у національній економіці. 3. Фінансово-кредитний сектор (інститут фінансових корпорацій) та його елементи.
5	<p>Тема: Фінанси, фінансові ресурси, фінансово-кредитний сектор та фінансова система держави.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Банківська система та сектор небанківських фінансово-кредитних установ. Роль центрального банку. 2. Джерела фінансування малого бізнесу та стартапів. 3. Фінансова інфраструктура та фінансові ринки (грошовий, валютний, кредитний, фондовий, інвестиційний та ін.)
6	<p>Тема: Роль інституту держави в економіці. Економічна, соціальна, гуманітарна, інформаційна, політика у сфері національного брендингу та інші види державної політики, їх взаємозв'язок.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Роль держави в національній економіці крізь призму генезису економічної науки. 2. Органи державного управління та їх функції. 3. Економічна політика, її види (фіскальна, монетарна й ін.) та інструменти.
7	<p>Тема: Роль інституту держави в економіці. Економічна, соціальна, гуманітарна, інформаційна, політика у сфері національного брендингу та інші види державної політики, їх взаємозв'язок.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Взаємозв'язок економічної політики із соціальною, гуманітарною, інформаційною, політикою у сфері національного брендингу та іншими видами державної політики, необхідність їх координації. 2. Стратегування економічної політики, SWOT і STEEPLE аналіз, формування візії, стратегічних та операційних цілей, механізм реалізації стратегії та моніторинг виконання.
8	<p>Тема: Інститут громадянського суспільства та сектор некомерційних громадських організацій.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність інституту громадянського суспільства та необхідність його розвитку. 2. Сектор некомерційних громадських організацій та його складові. 3. Поняття транспарентності та необхідність побудови ефективної демократії і правової системи та системи національної безпеки. 4. Збереження довкілля та популяризація здорового способу життя. 5. Сутність управлінської, правової та екологічної культури.
9	<p>Тема: Роль інституту домогосподарств (сім'ї). Цінності та добробут громадян. Інституційні, соціокультурні та психологічні детермінанти поведінки домогосподарств.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Поняття добробуту людини та домогосподарства (сім'ї). Система соціального захисту. Модель Лоренца. 2. Теорія поведінкової економіки, раціональна та ірраціональна поведінка громадян. Зміна мислення і поведінки під впливом когнітивного, афективного та конативного сприйняття. 3. Поняття мотивації та фактори що її визначають. Теорії мотивації. 3. Вплив системи цінностей, моралі, світогляду, релігії, звичаїв, традицій, ментальності (способу мислення), менталітету (стереотипів мислення), історичної пам'яті та ін. 4. Необхідність створення доброзичливої психологічно-емоційної атмосфери у суспільстві, формування позитивних очікувань й оптимістичного мислення та

	популяризація моральних цінностей.
10	<p>Тема: Інформаційна асиметрія, інформаційна політика та національний брендинг. Формування бренда держави та історичні метанаративи.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інформаційна асиметрія як виклик для суспільства та економіки. Інформаційна політика держави. 2. Особливості позиціонування бренда держави у суспільстві та його вплив на поведінку громадян в умовах існування інформаційної асиметрії. 3. Призначення, принципи та алгоритм формування бренда держави і використання інструментів національного брендингу 4. Культурна та історична спадщина, історичні наративи (інтерпретація інформації) як фактор брендотворення на макрорівні.
11	<p>Тема: Культура як ключовий фактор економічного та соціального прогресу. Вплив освіти, науки та культурних індустрій на розвиток економіки.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Історія економіки та її зв'язок з розвитком культури: від первісних часів до сучасності. 2. Культура як сукупність матеріальних і духовних цінностей. Види культури та види мистецтва. 3. Вплив культури, освіти і науки на розвиток економіки. 4. Комплементарність розвитку підприємництва і культури в сучасному суспільстві. <ol style="list-style-type: none"> 4.1. Вплив культури на розвиток підприємництва і економіку загалом. 4.2. Вплив підприємництва на розвиток культури. 5. Формування системи культурно-мистецьких центрів та просторів і розвиток культурних індустрій.
12	<p>Тема: Механізм взаємодії фінансового сектору, бізнесу, держави (влади), громадянського суспільства і сфери культури.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ринкова та інституційна рівновага в національній економіці. 2. Циклічність розвитку економіки. 3. Підвищення ефективності зв'язку і взаємодії в системі «бізнес – фінансовий сектор – держава (влада) - громадянське суспільство- культура». 4. Синергія (мультиплікація, акселерація, масштабування та кумулятивний ефект) в національній економіці як результат ефективної взаємодії. <p>Тема: Сталий (соціально-економічний та гармонійний) розвиток в умовах глобалізації.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність забезпечення макроекономічної стабільності та сталого розвитку економіки. Сутність концепції цілей сталого розвитку. 2. Система національних рахунків (макроекономічні та макросоціальні показники) як інструмент макроекономічного оцінювання економіки. 3. Вплив НТП та інновацій на розвиток економіки. Моделі економічного зростання (екзогенна Р. Солоу та ендогенна П. Ромера). 4. Глобалізація, інформатизація та гуманізація економічних процесів.

Зміст завдань для самостійної роботи*

п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна ф.н.	заочна ф.н.
1	<p>Тема: Економіка для людини (нооекономіка). Поняття інституційного середовища. Суть синергії і синергетичного ефекту.</p> <p>Завдання: опрацювати питання щодо сучасних тенденцій економічного, соціального та культурного розвитку у зарубіжних країнах.</p>	6	11
2	<p>Тема: Інститут підприємництва. Соціально відповідальний та інноваційно активний мікро-, малий, середній та великий бізнес. Екосистема стартапів.</p> <p>Завдання: опрацювати питання щодо історії розвитку інституту</p>	2	11

	підприємництва та екосистеми стартапів в Україні та зарубіжних країнах.		
3	Тема: Фінанси, фінансові ресурси, фінансово-кредитний сектор та фінансова система держави. Завдання: опрацювати питання щодо історії розвитку банківської системи, сектору небанківських фінансово-кредитних установ та системи альтернативних джерел фінансування бізнесу в Україні та зарубіжних країнах.	2	10
4	Тема: Роль інституту держави в економіці. Економічна, соціальна, гуманітарна, інформаційна, політика у сфері національного брендингу та інші види державної політики, їх взаємозв'язок. Завдання: опрацювати питання щодо історії розвитку інституту держави та особливостей взаємозв'язку економічної, соціальної та гуманітарної політика в Україні та зарубіжних країнах.	4	11
5	Тема: Інститут громадянського суспільства та сектор некомерційних громадських організацій. Завдання: опрацювати питання щодо історії розвитку інституту громадянського суспільства, сектору некомерційних громадських організацій та правової системи в Україні та зарубіжних країнах.	6	11
6	Тема: Роль інституту домогосподарств (сім'ї). Цінності та добробут громадян. Інституційні, соціокультурні та психологічні детермінанти поведінки домогосподарств. Завдання: опрацювати питання щодо особливостей розвитку соціальної інфраструктури (культурно-мистецьких, освітніх, наукових та інших установ) в Україні та зарубіжних країнах .	2	6
7	Тема: Інформаційна асиметрія, інформаційна політика та національний брендинг. Формування бренда держави та історичні метанаративи. Завдання: опрацювати питання щодо особливостей інформаційної та маркетингової політики держави та ролі медіа в Україні та зарубіжних країнах.	2	5
8	Тема: Культура як ключовий фактор економічного та соціального прогресу. Вплив освіти, науки та культурних індустрій на розвиток економіки. Завдання: опрацювати питання щодо історії розвитку культури та її взаємозв'язку з розвитком економіки в Україні та зарубіжних країнах.	2	7
9	Тема: Механізм взаємодії фінансового сектору, бізнесу, держави (влади), громадянського суспільства і сфери культури. Завдання: опрацювати питання щодо характеристики соціально-економічного розвитку та особливостей взаємодії бізнесу, фінансово-кредитного сектору, влади, громадянського суспільства та сфери культурних індустрій в Україні та зарубіжних країнах.	2	4
10	Тема: Сталий (соціально-економічний та гармонійний) розвиток в умовах глобалізації. Завдання: опрацювати питання щодо історії еволюції світової економіки та особливостей становлення економіки європейських та інших країн.	2	4
Всього годин		30	80
* С а м			

Самостійна робота здобувачів з дисципліни «Синергія фінансів, бізнесу, політики і

1. Одне наукове повідомлення або аналітичний виступ, обравши його тему із запропонованих завдань для самостійної роботи студентів (обсяг – 6-8 сторінок друкованого тексту формату А4 з полями 2 * 2 * 2 * 2 см, шрифт Times New Roman, 14 пт, міжрядковий інтервал – 1,5, абзацний відступ – 1,25 см).

2. Обґрунтовану відповідь у формі презентації на одне із запитань дискусійного характеру (обсяг – 5-10 слайдів).

Дедлайн для виконання ІНДЗ – 15 травня 2026 року.

Представлення результатів виконання індивідуальних завдань – під час практичних занять. За кожне ІНДЗ, в якому викладено обґрунтовану думку, здобувач може отримати 5 балів. Кількість балів, в яку оцінено виконання дослідницького завдання, може бути зменшена за наступні недоліки: неповна відповідь, порушення логіки викладу матеріалу, недостатня аргументація, обмежене використання довідкових джерел, недбале оформлення.

За виконання двох ІНДЗ без очевидних недоліків здобувач може отримати 10 балів. Кількість балів, в яку оцінено виконання ІНДЗ, може бути зменшена за недотримання методичних вказівок щодо змістовних і формальних вимог.

Методи навчання

Методи формування професійної компетентності:

- вербальні методи (розповідь, пояснення, лекція, бесіда, консультація);
- наочні методи (презентація, ілюстрація, візуалізація);
- робота з інформаційними ресурсами (навчально-методичною, науковою, законодавчо-нормативною літературою та інтернет-ресурсами);
- комп'ютерні засоби навчання (онлайн ресурси);
- самостійна робота, у тому числі над ІНДЗ;
- дистанційне навчання з використанням Moodle.

Методи формування практичних умінь і навичок:

- вербальні методи (дискусія);
- наочні методи (розробка та захист презентацій);
- аналіз нормативних документів;
- виконання практичних завдань з переліку завдань для самостійної роботи студентів;
- кейс-метод.

Система контролю та оцінювання

Методи поточного контролю:

- усне опитування, в тому числі експрес-опитування;
- письмове (в тому числі фронтальне) опитування;
- тестування (в тому числі на знання глосарію);
- розрахункові роботи;
- захист результатів виконаних завдань і досліджень.

Форма підсумкового контролю – залік.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Критеріями оцінювання є:

при усних відповідях: повнота розкриття питання; логіка викладання матеріалу; використання основної, додаткової літератури та інших (у тому числі іноземною мовою) джерел інформації; аналітичні міркування, уміння роботи порівняння, висновки; уміння аналізувати теоретичні проблеми з урахуванням світової і вітчизняної практики;

при виконанні письмових завдань: повнота розкриття питання, аргументованість і логіка викладення матеріалу, використання літературних джерел, законодавчих актів,

прикладів та фактичного матеріалу тощо; цілісність, системність, логічність, уміння формулювати висновки; акуратність оформлення письмової роботи.

Вищими балами оцінюється самостійний обґрунтований погляд здобувача щодо конкретної практичної ситуації або проблеми.

Кількість балів, яку здобувач вищої освіти може отримати під час навчальних занять за кожну тему (опитування, тестування, розв'язання практичних ситуацій), виконання завдань для самостійної роботи – 5 балів. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за кожну тему. Максимальна кількість балів складає: за 1 модуль – 30; 2 модуль – 30 (разом – 60 балів).

Загальна (максимальна) кількість балів, яку студент може отримати в процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (заліку).

3 навчальної дисципліни «Синергія фінансів, бізнесу, політики і культури» проводиться семестровий залік. Здобувач отримує завдання, що містить теоретичне питання з дисципліни, тестові завдання, глосарій і практичну ситуацію (завдання).

У 40 балів, що можливо отримати на заліку, входить: теоретичне питання (12 балів), 4 тести «правильно-неправильно» - по 2 бали (сумарно 8 балів), визначення 4 термінів - по 2 бали (сумарно 8 балів), практичне завдання (12 балів).

12 балів ставиться за повне розкриття теоретичного питання. У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання.

12 балів здобувач отримає за повне та правильне (відповідно до чинного законодавства; без математичних помилок) розв'язання практичного завдання.

Після підготовки здобувачами конспекту відповіді та розв'язання практичної ситуації відбувається його усна відповідь викладачеві. В процесі цього здобувачу можуть бути задані додаткові питання.

Також залік може бути проведений у письмовій формі.

Оцінкою «А» оцінюється повна та аргументована відповідь на теоретичне питання, правильне розв'язання практичного завдання, правильна відповідь на тестові питання та сформульовані правильні визначення з глосарію. Відповіді повинні розкривати суть матеріалу, що свідчить про вміння аналізувати матеріал та робити змістовні висновки. Відповідь повинна бути чіткою, логічною і послідовною.

Відповідь оцінюється на «В» за умови такого розкриття теоретичного питання білету та тестових завдань, понять з глосарію, а також розв'язання практичного завдання, які містять неточності, що не суттєво впливають на зміст завдання.

Відповідь оцінюється на «С» за умови повного та правильного розкриття питання білету або правильного розв'язання практичного завдання, але у відповіді недостатньо правильно сформульовано визначення з глосарію. У той же час тестові завдання вирішені на належному рівні.

Якщо підхід викладення матеріалу правильний, але виявляється недостатнє його розуміння, допускаються окремі неточності, виставляється оцінка «D».

Відповідь оцінюється на «Е» у випадку правильного підходу до викладення теоретичного матеріалу та відповідей на тестові завдання.

В усіх інших випадках відповідь оцінюється на «Fх».

Дедлайни та перескладання. Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перескладання модулів відбувається з дозволу деканату за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний, участь у конференції, студентській олімпіаді).

Академічна доброчесність. Здобувачі вищої освіти самостійно виконують навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. Обов'язковим є посилення на джерела інформації в разі використання ідей, розробок, тверджень. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.

Відвідування занять. Відвідування занять є обов'язковою умовою виконання навчального плану дисципліни. Форми навчання визначені затвердженим графіком освітнього процесу Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Оцінка за національною шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	
	Оцінка (бали)	Пояснення за розширеною шкалою
Зараховано	A (90-100)	відмінно
	B (80-89)	дуже добре
	C (70-79)	добре
	D (60-69)	задовільно
	E (50-59)	достатньо
Незараховано	FX (35-49)	(незадовільно) з можливістю повторного складання
	F (1-34)	незадовільно (з обов'язковим самостійним опрацюванням освітнього компоненту до перескладання)

Оцінка передбачає такі знання та вміння:

Оцінка	Знання	Вміння
5 (відмінно) A (90 – 100)	Здобувач вищої освіти: – має всебічні і глибокі знання навчального матеріалу за програмою дисципліни; – засвоїв знання щодо теоретичних засад діяльності та функціонування центральних банків і монетарної політики; – глибоко розуміє основну літературу та сучасні публікації з проблем діяльності та функціонування центральних банків і монетарної політики.	Здобувач вищої освіти: – вміє вільно виконувати практичні завдання, передбачені програмою; – вміє використовувати додаткову літературу, грамотно викладати програмний матеріал; – дає вичерпні, повні, грамотні відповіді на програмні запитання; – демонструє навички творчого мислення.
4 (дуже добре) B (80-89)	– показав повні знання навчального матеріалу за програмою курсу, здатний до їхнього поповнення та оновлення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, ознайомився з додатковою літературою, рекомендовану програмою.	– успішно виконав передбачені програмою практичні завдання без суттєвих зауважень; – вміє використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.
4 (добре) C (70-79)	– показав достатні знання навчального матеріалу за програмою курсу, має здатність до їхнього поглиблення в процесі подальшого навчання і практичної діяльності; – опрацював основну літературу, рекомендовану програмою.	– вдало виконав передбачені програмою практичні завдання без критичних зауважень; – здатний використовувати на практиці програмні настанови, розв'язувати тестові завдання.

3 (задовільно) D (60-69)	<ul style="list-style-type: none"> – має достатні знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання і наступної роботи за спеціальністю; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає неточності при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не в повній мірі здатний пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
3 (задовільно) E (50-59)	<ul style="list-style-type: none"> – має знання тільки основного програмного матеріалу в обсязі, який дозволяє подальше навчання; – ознайомився з основною літературою, рекомендовану програмою. 	<ul style="list-style-type: none"> – виконав практичні завдання в межах програмних вимог; – допускає упущення, неточності та помилки при розв'язанні тестів, виконанні практичних завдань. – не може пов'язати теоретичний матеріал з практичними завданнями.
2 (незадовільно) з можливістю перескладання FX (35-49)	<ul style="list-style-type: none"> – не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає грубі помилки у відповідях; – має недостатній рівень знань для самостійного оволодіння програмним матеріалом без додаткової підготовки. 	<ul style="list-style-type: none"> – допускає принципові помилки під час вирішення передбачених програмою практичних завдань; – показує невміння орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.
2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом F (1-34)	<ul style="list-style-type: none"> – не володіє системою знань навчального матеріалу дисципліни; – допускає неприпустимі помилки у відповідях; – має рівень знань, який не дозволяє самостійно оволодіти програмним матеріалом та вимагає додаткового прослуховування дисципліни. 	<ul style="list-style-type: none"> – не вміє вирішувати передбачені програмою практичні завдання; – не вміє орієнтуватися в основній літературі і нормативних матеріалах.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання (аудиторна та самостійна робота)												Кількість балів (залік)	Сумарна кількість балів
Змістовий модуль №1						Змістовий модуль №2							
T1	T2	T3	T4	T5	ІНДЗ	T6	T7	T8	T9	T10	ІНДЗ	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Перелік питань для самоконтролю та підсумкового контролю

1. Поняття «економіки для людини – нооекономіки», «постіндустріальної економіки», «економіки знань», «інтелектуальної економіки», «креативної економіки», «цифрової економіки», «екологічної економіки» та ін.
2. Інституційна теорія, інституційне середовище та інституційні зміни (трансформації).
3. Поняття формальних і неформальних та інклюзивних і екстрактивних інституцій.
4. Необхідність побудови інноваційної та соціально-орієнтованої національної економіки.

5. Суть синергії і синергетичного ефекту в національній економіці.
6. Поняття інституту підприємництва, правовий статус та класифікація підприємницьких структур.
7. Суть інноваційно активного та соціально відповідального бізнесу. Підприємницька культура.
8. Роль мікро-, малого, середнього та великого бізнесу в розвитку економіки держави та громадянського суспільства.
9. Роль фінансів в системі суспільних відносин. Фінансові ресурси та поняття фінансової культури.
10. Фінансова система держави та її елементи. Роль бюджетної та податкової системи у національній економіці.
11. Фінансово-кредитний сектор (інститут фінансових корпорацій) та його елементи.
12. Банківська система та сектор небанківських фінансово-кредитних установ. Роль центрального банку.
13. Джерела фінансування малого бізнесу та стартапів.
14. Фінансова інфраструктура та фінансові ринки (грошовий, валютний, кредитний, фондовий, інвестиційний та ін.)
15. Роль держави в національній економіці крізь призму генезису економічної науки.
16. Органи державного управління та їх функції.
17. Економічна політика, її види (фіскальна, монетарна й ін.) та інструменти.
18. Взаємозв'язок економічної політики із соціальною, гуманітарною, інформаційною, політикою у сфері національного брендингу та іншими видами державної політики, необхідність їх координації.
18. Стратегування економічної політики, SWOT і STEEPLE аналіз, формування візії, стратегічних та операційних цілей, механізм реалізації стратегії та моніторинг виконання.
19. Сутність інституту громадянського суспільства та необхідність його розвитку.
20. Сектор некомерційних громадських організацій та його складові.
21. Поняття транспарентності та необхідність побудови ефективної демократії і правової системи та системи національної безпеки.
22. Збереження довкілля та популяризація здорового способу життя.
23. Сутність управлінської, правової та екологічної культури.
24. Поняття добробуту людини та домогосподарства (сім'ї). Система соціального захисту. Модель Лоренца.
25. Теорія поведінкової економіки, раціональна та ірраціональна поведінка громадян. Зміна мислення і поведінки під впливом когнітивного, афективного та конативного сприйняття.
26. Поняття мотивації та фактори що її визначають. Теорії мотивації.
27. Вплив системи цінностей, моралі, світогляду, релігії, звичаїв, традицій, ментальності (способу мислення), менталітету (стереотипів мислення), історичної пам'яті та ін.
28. Необхідність створення доброзичливої психологічно-емоційної атмосфери у суспільстві, формування позитивних очікувань й оптимістичного мислення та популяризація моральних цінностей.
29. Інформаційна асиметрія як виклик для суспільства та економіки. Інформаційна політика держави.
30. Особливості позиціонування бренда держави у суспільстві та його вплив на поведінку громадян в умовах існування інформаційної асиметрії.
31. Призначення, принципи та алгоритм формування бренда держави і використання інструментів національного брендингу
32. Культурна та історична спадщина, історичні наративи (інтерпретація інформації) як фактор брендотворення на макрорівні.
33. Історія економіки та її зв'язок з розвитком культури: від первісних часів до сучасності.
34. Культура як сукупність матеріальних і духовних цінностей. Види культури та види мистецтва.
35. Вплив культури, освіти і науки на розвиток економіки.
36. Комплементарність розвитку підприємництва і культури в сучасному суспільстві.

37. Вплив культури на розвиток підприємництва і економіку загалом.
38. Вплив підприємництва на розвиток культури.
39. Формування системи культурно-мистецьких центрів та просторів і розвиток культурних індустрій.
40. Ринкова та інституційна рівновага в національній економіці.
41. Циклічність розвитку економіки.
42. Підвищення ефективності зв'язку і взаємодії в системі «бізнес – фінансовий сектор – держава (влада) - громадянське суспільство- культура».
43. Синергія (мультиплікація, акселерація, масштабування та кумулятивний ефект) в національній економіці як результат ефективної взаємодії.
44. Необхідність забезпечення макроекономічної стабільності та сталого розвитку економіки. Сутність концепції цілей сталого розвитку.
45. Система національних рахунків (макроекономічні та макросоціальні показники) як інструмент макроекономічного оцінювання економіки.
46. Вплив НТП та інновацій на розвиток економіки. Моделі економічного зростання (екзогенна Р. Солоу та ендогенна П. Ромера).
47. Глобалізація, інформатизація та гуманізація економічних процесів.
48. Механізм взаємодії фінансового сектору, бізнесу, держави (влади), громадянського суспільства і культури.
49. Культура як ключовий фактор економічного та соціального прогресу.
50. Взаємозв'язок економічної політики із соціальною, гуманітарною, інформаційною, політикою у сфері національного брендингу та іншими видами державної політики, необхідність їх координації.
51. Екосистема стартапів. Поняття бізнес-ідеї, бізнес-стартерів та стартапів.
52. Фактори що впливають на розвиток підприємництва. Інфраструктура малого бізнесу та стартапів.

Зарахування результатів неформальної освіти

У ЗВО діє Порядок визнання у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича результатів навчання, здобутих шляхом неформальної та/або інформальної освіти (<https://www.chnu.edu.ua/media/4g5fzssb/poriadok-vyznannia-rezultativ-navchannia-zdobutykh-shliakhom-neformalnoi-ta-abo-informalnoi-osvity.pdf>).

Згідно з ним здобувачам можуть бути зараховані результати неформальної освіти з проблем, які відповідають тематиці дисципліни «Синергія фінансів, бізнесу, політики і культури».

Рекомендована література

- основна

1. Колесніченко І. М., Литвиненко А. В.. Інституціональна економіка: навчальний посібник: за ред. І. М. Колесніченко. Харків. ХНЕУ ім. С. Кузнеця. 2015. 236 с.
2. Норт Д. Інституції, інституційна зміна та функціонування економіки / пер. з англ. Київ: Основи, 2000. 198 с.
3. Панчишин С.М., Островерх П.І., Грабинська І.В. Аналітична економіка: макроекономіка і мікроекономіка: підручник за ред. С. Панчишина, П. Островерха. Львів: Априорі. 2020. 648 с.
4. Радіонова І.Ф., Котенок Д.М. Макроекономіка: навч. посібник. Київ : КНЕУ. 2025. 335 с.
5. Радіонова І.Ф., Усик В.І. Макроекономічний аналіз національної економіки: Навчальний посібник. Кам'янець-Подільський: Аксіома. 2015. 304 с.
6. Ткач А. А. Інституціональна економіка. Нова інституціональна економічна теорія : навч. посіб. Київ. Центр учбової літератури. 2007. 304 с.

7. Ткач Є.В., Нікіфоров П.О. Фіскальна та монетарна політика: макроекономічний аналіз та інституційне середовище : навч. посібник. Чернівці: Чернівець. нац. ун-т. 2022. 240 с.
8. Ткач Є. В. Фінансування малого бізнесу та стартапів. Фінанси та фінансове посередництво : підручник. У 3-х тт. Том 3 / за ред. П.О. Нікіфорова, Н.А. Бак. Чернівці: Черн. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2024. 452 с. С.135-186.
9. Чугунов І.Я. Канєва Т.В., Пасічний М.Д. Бюджетно-податкова політика у системі регулювання економіки : монографія : за ред. І.Я. Чугунова. Київ. Глобус-Пресс. 2018. 350 с.
10. Чухно А. А. Юхименко П. І., Леоненко П. М. Інституціонально-інформаційна економіка : підручник: за заг. ред. А. А. Чухно. Київ. Знання. 2010. 687 с.

- додаткова (допоміжна)

1. Дугінець, Г. В. Інформаційна асиметрія в світовій економіці. *«Економічний простір»*. 2019. № 150. С. 25–29.
2. Дзюблюк О. В. Грошово-кредитне регулювання у механізмі забезпечення макроекономічної стабілізації і ефективності функціонування банківської системи України: монографія: О. В. Дзюблюк, Б. П. Адамик, Ю. М. Балянт, Г. Р. Галіцейська, Г. М. Забчук, О. О. Іващук, Р. В. Левченко, О. Л. Малахова, З. К. Сороківська, Г. М. Марковецька, Л. М. Прийдун, В. Я. Рудан, О. В. Метлушко, Л. О. Матлага ТНЕУ. 2014. 530 с.
3. Запухляк В.М. Інституційний механізм сталого розвитку України в умовах відкритої економіки: монографія: за заг. ред. Запухляка В.М. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2011. 248 с.
4. Макроекономічна картина світу: навчальний посібник: укл. П. О. Нікіфоров, Є. В. Ткач, С. В. Ткач, Р. І. Грешко. Чернівці. Черн. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича. 2012. 172 с.
5. Нікіфоров П. О., Ткач Є. В., Режим прямого таргетування інфляції у монетарній політиці нбу: досвід застосування та оцінки. *Науковий вісник Чернівецького університету : Економіка: зб. наук. праць*. 2022. Вип. 835. С. 40-47.
6. Ткач Є. В. Особливості інституційного середовища й інституційних змін при існуванні їхнього взаємозв'язку з економічною політикою. *Таврійський науковий вісник. Серія Економіка*. 2024. Вип. 22. С. 87-95.
7. Ткач Є.В. Взаємозв'язок і синергія розвитку підприємництва та культури в сучасних умовах. *Вісник економіки. Західноукраїнський національний університет*. 2025. № 2. С. 275-286.
8. Ткач Є.В., Ткач С.В. Взаємозв'язок монетарної та фіскальної політики в макроекономічних умовах України: ретроспективний аспект. № 1 (266). *Вісник Хмельницького національного університету. Хмельницький*. 2019. С. 87-95.
9. Ткач Є.В., Ткач С.В. Макроекономічна політика крізь призму генезису економічної науки. *Фінансові інструменти сталого розвитку економіки: Матеріали I Міжнародної науково-практичної конференції (20 березня 2018р.)*, м. Чернівці: Чернівецький нац.ун-т. С. 55-58
10. Ткач Є. В. Особливості взаємозв'язку монетарної та фіскальної політики в макроекономічних умовах України. Сучасні тенденції інституціональних трансформацій фінансової системи України : кол. монографія / за заг. ред. П.О. Нікіфорова. Чернівці, 2018. С. 227-248.
11. Ткач Є. В., Нікіфоров П. О., Економічна теорія та економічна політика: взаємодія в сучасних умовах України. *Економіка та суспільство*. 2022. Вип. 42.
12. Ткач Є.В., Стратегування економічної політики та формування економіки для людини (нооекономіки) *Економіка і регіон*. 2024. № 1 (92). С. 60–68.

13. Ткач Є.В., Вплив неформальних інституцій на морально-психологічний і емоційний стан суспільства (необхідність його урахування при реалізації економічної політики). *Ефективна економіка*. 2024. № 4. С. 1–22.
14. Ткач Є.В., Економічна політика: теоретичні засади, особливості та узгодженість з іншими видами політики. *Інфраструктура ринку*. 2024. вип. 77. С. 20–27.
15. Ткач Є.В., Необхідність формування національних історичних наративів й їхній взаємозв'язок з економічною політикою. *Науковий вісник Чернівецького університету імені Юрія Федьковича. Історія*. 2024. № 1. с. 87-95.
16. Ткач Є.В., Необхідність урахування впливу інституційного середовища на розвиток підприємницького сектору при реалізації економічної політики. *Фінансові інструменти сталого розвитку економіки: матеріали VI міжнародної науково-практичної конференції (18 квітня 2024 р.)*. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т, 2024. 440 с. С. 407-410.
17. Ткач Є.В., Державна (економічна) політика у сфері маркетингу і брендингу: необхідність активізації. *Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції «Потенціал сталого розвитку в умовах сучасних регіональних та глобальних викликів» (29-31 травня 2024)*. м. Чернівці (Україна) – м. Сучава (Румунія). 2024. С. 119-121.
18. Ткач Є.В. Зміна ментальності (мислення) та моделі поведінки, як чинник розвитку екосистеми стартапів. *Зовнішні та внутрішні аспекти фінансової безпеки України: виклики та перспективи: матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції (25 травня 2023 р.)*. Київ: Київський нац. ун-т ім. Т. Шевченка, 2023. С. 67-69.
19. Ткач Є. В., Ткач С. В., Соціально відповідальний та інноваційно активний власний мікро-, малий та середній бізнес як основа економічного розвитку. *Науковий вісник Чернівецького університету : Економіка: зб. наук. праць*. Чернівці : Чернівецький національний університет. 2021. Вип. 830. С. 10-18.
20. Ткач Є.В., Нікіфоров П.С. Вплив банків з іноземним капіталом на фінансову безпеку України. *Міжнародна наукова інтернет-конференція Інформаційне суспільство: технологічні, економічні та технічні аспекти становлення (м. Тернопіль Україна – м. Перевийськ, Польща), 6-7 березня*. 2023. 127 с.
21. Ткач Є.В., Банарик В.О. Вплив історії (історичної пам'яті) як соціального капіталу і нематеріального активу на розвиток економіки. *Фінансові інструменти сталого розвитку економіки: матеріали V міжнародної науково-практичної конференції (27 квітня 2023 р.)*. Чернівці: Чернівецький нац. ун-т. 2023. С. 221-224.

Посилання на інформаційні ресурси

1. Аналітика: Міжнародний центр перспективних досліджень: *веб-сайт*. URL: <http://icps.com.ua/>
2. Дані та аналітика : Міністерство фінансів України : *веб-сайт*. URL: <https://mof.gov.ua/uk>
3. Законодавство України: Верховна рада України : *веб-сайт*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws>
4. Звітність : Державна казначейська служба України : *веб-сайт*. URL: <https://www.treasury.gov.ua/ua>
5. Статистика : Національний банк України : *веб-сайт*. URL: <https://bank.gov.ua/>
6. Статистична інформація : Державна служба статистики України : *веб-сайт*. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
7. Bureau of Economic Analysis. URL: <https://www.bea.gov/>.
8. Government Finance Statistics / International Monetary Fund. URL: <https://data.imf.org/?sk=89418059-d5c0-4330-8c41-dbc2d8f90f46&slid=1435762628665>.
9. OECD. (2020). Revenue Statistics 2020. Paris: OECD Publishing, 2020. URL: doi.org/10.1787/8625f8e5-en
10. Opencorporates.com. URL: <https://opencorporates.com/>.

11. Open budget : Державний веб-портал бюджету для громадян. URL : <https://openbudget.gov.ua/>
12. UN Comtrade Database / United Nations. URL: <https://comtrade.un.org/>
13. World Development Indicators. URL: <https://databank.worldbank.org/source/world-development-indicators>

Політика академічної доброчесності

Дотримання політики академічної доброчесності студентами при вивченні навчальної дисципліни «Синергія фінансів, бізнесу, політики і культури» регламентується такими нормативними документами:

1. Правила академічної доброчесності у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/lnojdab4/pravya-akademichnoi-dobrochesnosti.pdf>

2. Положення про виявлення та запобігання академічному плагіату у Чернівецькому національному університеті імені Юрія Федьковича https://www.chnu.edu.ua/media/f5e1eobm/polozhennya-pro-zapobihannia-plahiatu_2024.pdf

3. Етичний кодекс Чернівецького національного університету імені Юрія Федьковича <https://www.chnu.edu.ua/media/jxpbs0zb/etychnyi-kodeks-chernivetskoho-natsionalnoho-universytetu.pdf>

Згідно з ними здобувачі повинні самостійно виконувати навчальні завдання, завдання поточного та підсумкового контролю результатів навчання. В разі використання чужих ідей, розробок, тверджень, у тому числі засобами штучного інтелекту, обов'язковим є посилання на джерела інформації. Списування під час контрольних заходів має наслідком отримання незадовільної оцінки за відповідний вид роботи.